Paul Csavdari

Moartea ca inamic suprem

Viziunea filosofică a lui Pavel

În Geneza, omul este creat din pământ, insuflat cu viață, și pus în grădină cu un singur test: pomul cunoașterii binelui și răului.

Nu i se spune că este nemuritor, nici că va muri biologic instantaneu.

Ci i se spune că în ziua în care va mânca, va muri (Geneza 2:17).

Dar nu moare. Cel puțin, nu pe loc. Ci este scos afară, iar accesul la pomul vieții este blocat. Cu alte cuvinte, condiția sa de muritor este sigilată, nu introdusă.

Așadar, moartea nu „intră în lume" prin neascultare — moartea era deja acolo, ca parte a condiției umane. Dar în mintea lui Pavel, întreaga teologie se clădește pe o inversare: omul era nemuritor și a pierdut această stare printr-un act – păcatul – care a devenit canalul prin care moartea a pătruns în lume.

Pavel și logica „ultimei cauze"

Această inversare nu este doar o eroare de interpretare — este o strategie filosofică. Pavel gândește în termeni de ultim scop și ultim dușman. Nu se oprește la păcat, la Lege, la morală. Toate acestea sunt, în limbajul său, „intermediare".

Păcatul este „boldul" (1 Corinteni 15:56).

Legea?

Doar mijlocul prin care păcatul devine cunoscut.

Dar adevăratul dușman este moartea:

- *„Vrăjmașul cel din urmă care va fi nimicit va fi moartea." (1 Corinteni 15:26)*

Aici nu mai avem teologie morală, ci ontologie.

Nu mai e vorba despre ce e bine sau rău, ci despre condiția finală a ființei umane. Pavel nu mai construiește un sistem etic — ci un sistem de salvare ontologică: scopul este anularea morții, nu învingerea răului.

În această teologie, Legea devine inutilă

Legea nu poate învinge moartea. Legea definește păcatul, dar nu-l poate eradica. Ba mai mult, îl potențează:

- *„Puterea păcatului este Legea." (1 Corinteni 15:56)*

Aceasta este declarația supremă a irelevanței Vechiului Legământ.

Nu doar că Legea nu mai este necesară, ci este instrumentul vinovăției. Prin urmare, trebuie înlocuită cu altceva — cu ceva care poate atinge scopul suprem: învierea.

Această logică duce direct la ideea unui Mesia divin care moare și învie, nu pentru a ierta, ci pentru a învinge moartea. Iertarea este colaterală. Ținta este viața veșnică — restaurarea unei nemuriri pierdute pe care, de fapt, Geneza nici măcar nu o afirmă.

Ce spune de fapt Geneza?

Nicăieri în Geneza nu scrie că omul era nemuritor. Nici că moartea a fost introdusă în lume de neascultare. Ba chiar contrariul: dacă omul ar fi mâncat șidin pomul vieții, ar fi trăit veșnic (Geneza 3:22).

Deci nu era nemuritor, ci avea nevoie de un acces permanent la pomul vieții pentru a trăi fără moarte.

Această nuanță este esențială, dar Pavel o ignoră complet. Construiește întreaga sa teologie pe premisa că moartea a fost introdusă de Adam, ca și cum ar fi fost un virus străin. Dar moartea nu este străină – este naturală.

Ce era străin?

Accesul la viață eternă, simbolizat prin pomul vieții. Iar Isus n-a venit să repare moartea, ci să ne arate cum se trăiește cu responsabilitate morală, chiar și într-o lume în care moartea este reală.

O teologie fără responsabilitate

Isus, în predicile Sale, vorbește despre fapte bune, iertare, dreptate, iubire.

Toate acestea derivă din cunoașterea binelui și răului — dar nu în sensul paulin, ci în sensul Genezei:

- acum că știi, ești responsabil. Aceasta este „imaginea lui Dumnezeu” din om — capacitatea de a cunoaște binele și răul și de a alege binele, așa cum o face Dumnezeu (Geneza 3:22: „ca unul dintre Noi”).

În sistemul lui Pavel, însă, această temă dispare.

Nu omul care alege binele înfrânge răul, ci un Mesia divin care învinge moartea. Totul este transferat:

- de la etică, la ontologie;
- de la alegerea omului, la intervenția unei ființe cerești.

Un sistem mitologic pe o premisă falsă

Întreaga teologie paulină, de la păcatul originar la moarte și până la înviere, se bazează pe o premisă neverificabilă și străină de Geneza:

- că omul era nemuritor și că a pierdut această stare prin păcat. Dar această viziune nu vine din tradiția iudaică — ci din gândirea greacă și mitologică, unde moartea este un inamic cosmic, iar salvarea vine prin intermediul unei ființe divine.

Această viziune a permis transformarea lui Mesia dintr-un Uns-om în Ființă absolută, iar apoi, prin Concilii, în componentă a Trinității. Dar rădăcina tuturor acestor schimbări este exact aici:

- moartea ca problemă finală și nu păcatul ca alegere morală.